

VARVIKSVELD ONDER DE LOEP

Kevin Collins & Rebecca Melkert
KNNV Afdeling Regio Enschede
Contact: secretaris@enschede.knnv.nl
Oktober 2020

Inhoudsopgave

Inleiding	6
Achtergrondinformatie	7
Methodiek	8
Conclusies	10
Verschillende Soorten	11
Vogels	11
Buteo buteo - Buizerd	11
Corvus corone - Zwarte kraai	11
Cyanistes caeruleus - Pimpelmees	11
Garrulus glandarius - Gaai	12
Parus major - Koolmees	12
Saxicola rubicola - Roodborsttapuit	12
Sitta europaea - Boomklever	13
Turdus merula - Merel	13
Zoogdieren	14
Capreolus capreolus - Ree	14
Reptielen en amfibieën	14
Zootoca vivipara - Levendbarende hagedis	14
Dagvlinders	15
Celastrina argiolus - Boomblauwtje	15
Coenonympha pamphilus - Hooibeestje	15
Gonepteryx rhamni - Citroenvlinder	15
Lycaena phlaeas - Kleine vuurvlinder	16
Ochlodes sylvanus - Groot dikkopje	16
Pararge aegeria - Bont zandoogje	16
Pieris napi - Klein geaderd witje	17
Pieris rapae - Klein koolwitje	17
Plebejus argus - Heideblauwtje	17
Vanessa atalanta - Atalanta	18

Nachtvlinders en micro's	19
<i>Amphipyra pyramidea</i> (berbera) - (Schijn)piramidevlinder	19
<i>Catoptria margaritella</i> - Gelijnde vlakjesmot	19
<i>Chrisoteuchia culmella</i> - Gewone grasmot	19
<i>Crambus pascuella</i> - Zilverstreepgrasmot	20
<i>Diacrisia sannio</i> - Roodbandbeer	20
<i>Ematurga atomaria</i> - Gewone heispanner	20
<i>Idaea muricata</i> - Geelpurperen spanner	21
<i>Macrothylacia rubi</i> - Veelvraat	21
<i>Plutella xylostella</i> - Koolmotje	21
Pterophoridae indet. - Vedermot onbekend	22
<i>Rhagades pruni</i> - Bruine metaalvlinder	22
<i>Saturnia pavonia</i> - Nachtpauwoog	22
Libellen	23
<i>Lestes dryas</i> - Tangpantserjuffer	23
<i>Lestes virens</i> - Tengere pantserjuffer	23
<i>Sympecma fusca</i> - Bruine winterjuffer	23
<i>Sympetrum sanguineum</i> - Bloedrode heidelibel	24
<i>Sympetrum vulgatum</i> - Steenrode heidelibel	24
Sprinkhanen en Krekels	25
<i>Ectobius sylvestris</i> – Boskakerlak	25
Metrioptera brachyptera - Heidesabelsprinkhaan	25
<i>Phaneroptera falcata</i> - Sikkelsprinkhaan	25
<i>Pholidoptera griseoaptera</i> - Bramensprinkhaan	26
<i>Pseudochorthippus parallelus</i> - Krasser	26
<i>Tetrix undulata</i> - Gewoon doorntje	26
Bijen, wespen en mieren	27
<i>Apis mellifera</i> - Honingbij	27
<i>Bombus lapidarius</i> - Steenhommel	27
<i>Bombus pascuorum</i> - Akkerhommel	27
<i>Bombus terrestris</i> - Aardhommel	28
Vliegen en Muggen	29

Chrysoperla carnea - Gaasvlieg onbekend	29
Cynomya mortuorum - Lijkenvlieg	29
Eristalis tenax - Blinde bij	29
Lucilia spec - Groene vleesvlieg onbekend	30
Myathropa florea - Doodskopzweefvlieg	30
Scathophaga stercoraria - Strontvlieg	30
Tipula - Langpootmug onbekend	31
Tipula confusa	31
Tolmerus atricapillus - Gewone roofvlieg	31
Kevers	32
Agelastica alni - Elzenhaantje	32
Cicindela campestris - Groene zandloopkever	32
Wantsen, cicaden en plantenluizen	33
Cicadella viridis - Groene rietcicade	33
Dolycoris baccarum – Bessenschildwants	33
Insecten (overige)	34
Panorpa cognata - Roodkopschorpioenvlieg	34
Geleedpotigen (overig)	35
Agalenatea redii - Brede wielwebspin	35
Araneus marmoreus - Marmerspin	35
Araneus quadratus - Viervlekwiwebspin	35
Argiope bruennichi - Wesp spin	36
Dolomedes fimbriatus - Gerande oeverspin	36
Glomeris marginata - Zwarte kogel	36
Ixodes ricinus - Schapenteek	37
Oxyopes ramosus - Prachtlynxspin	37
Pisaura mirabilis - Kraamweb spin	37
Xysticus ulmi - Moeraskrab spin	38
Planten	39
Agrostis capillaris - Gewoon struisgras	39
Cirsium arvense - Akkerdistel	39
Convallaria majalis - Lelietje-van-dalen	39
Digitalis spec. - Vingerhoedskruid	40

<i>Drosera intermedia</i> - Kleine Zonnedaau	40
<i>Dryopteris dilatata</i> - Brede stekelvaren	40
<i>Galium palustre</i> - Moeraswalstro	41
<i>Gentiana pneumonanthe</i> - Klokjesgentiaan	41
<i>Holcus lanatus</i> - Gestreepte witbol	41
<i>Juncus acutiflorus</i> - Veldrus	42
<i>Juncus compressus</i> - Platte rus	42
<i>Juncus conglomeratus</i> - Biezenknoppen	42
<i>Lycopodiella inundata</i> - Moeraswolfsklauw	43
<i>Lycopus europeus</i> - Wolfspoot	43
<i>Lysimachia vulgaris</i> - Grote wederik	43
<i>Melampyrum pratense</i> - Hengel	44
<i>Potentilla erecta</i> - Tormentil	44
<i>Pteridium aquilinum</i> - Adelaarsvaren	44
<i>Ranunculus flammula</i> - Egelboterbloem	45
<i>Rhamnus frangula</i> - Sporkehout	45
<i>Rhynchospora alba</i> - Witte snavelbies	45
<i>Juncus squarrosus</i> - Trekrus	46
<i>Salix aurita</i> - Geoorde wilg	46
<i>Trichophorum cespitosum</i> - Veenbies	46
<i>Vinca minor</i> - Kleine maagdenpalm	47
Mossen en korstmossen	48
<i>Polytrichum commune</i> - Gewoon haarmos	48
<i>Polytrichum juniperinum</i> - Zandhaarmos	48
Bronvermelding	49

Inleiding

Wij zijn Kevin Collins en Rebecca Melkert (respectievelijk bestuurslid en lid van KNNV afdeling Regio Enschede). Als natuurliefhebbers houden wij ons graag bezig met projecten omtrent natuur. Zo zijn wij o.a. project 053 Dier In Tuin (www.053dierintuin.nl) en Eau de Poel gestart, waarvan de laatstgenoemde nog in de kinderschoenen staat.

Hoewel onze kennis nog wat gelimiteerd is, zijn wij op verzoek van Erik Rolevink samen de uitdaging aangegaan om het Varviksveld op met name insecten te inventariseren. Planten en overige diersoorten hebben wij ter verbreding van onze eigen kennis opgenomen in het verslag.

Foto's van flora en fauna in dit document zijn voornamelijk ter plaatse door ons gemaakt of komen uit eigen beheer, wanneer een dier bijvoorbeeld te snel was om vast te leggen op foto. Van enkele waarnemingen hadden wij zelf geen foto's ter beschikking. In dit geval hebben wij deze uit een database gehaald met vrij te gebruiken foto's.

De informatie verzameld in dit document komt voornamelijk uit literatuur die wij ter beschikking hadden en van betrouwbare bronnen op het internet. Bij gebrek aan informatie hebben wij in sommige gevallen wikipedia geraadpleegd. Daarnaast hebben wij gebruik gemaakt van de kennis van enkele (bestuurs)leden binnen de KNNV.

Achtergrondinformatie

Gelegen in Twente nabij Enschede is het Varviksveld. Met slechts zo'n zes hectare toch een wonderschoon stukje natuur. Bijzonder ook, daar het zich bevindt op een uitloper van een stuwwal. Oorzaak van deze stuwwal is de voorlaatste ijstijd die plaats had in het Saalien zo'n 200.000 - 125.000 jaar geleden. Gedurende deze periode schoof een honderden meters dikke ijsmassa van Scandinavië over Noord-Nederland. Met dit schuiven van de ijsmassa werden grondlagen opgestuwd en meegesleept door het ijs. Keien, zand, grind, leem en klei werd meegevoerd, verpulverd en elders afgezet, waardoor er ook hier in Twente bijzondere natuurlijke situaties zijn ontstaan.

Vlak onder het grondoppervlak van het Varviksveld bevindt zich door deze verschuiving van de ijsmassa keileem; een mengsel van leem en verpulverde keien. Deze grondlaag laat lastig water door, waardoor na een goede regenval het gebied ten dele langdurig onder water kan staan. Deze waterstand alsmede de grondwaterstand (zijnde kalkrijk en voedselarm) heeft tot gevolg dat er bijzondere planten kunnen groeien, welke op hun beurt weer een verscheidenheid aan dieren aantrekken.

Door goed onderhoud van het Varviksveld zijn er biotopen blijven bestaan en ontstaan voor verschillende diersoorten.

De eerder vergraste heide is geplagd, waardoor op sommige plaatsen open plekken zijn ontstaan die geschikt blijken voor diverse warmteminnende diersoorten als sprinkhanen en de groene zandloopkever.

Het Varviksveld bestaat voor het grootste gedeelte uit heide - zowel dop- als struikheide - waarop o.a. het heideblauwtje foerageert en 's avonds in grote getalen overnacht. Overdag biedt het de herfsthangmatspin gelegenheid in zijn web te wachten op diens prooi, terwijl het voor andere diersoorten juist dient als beschutting tegen predatoren.

Het heidegebied is verder omgeven door een bosrand met verschillende soorten bomen, van waaruit je per seizoen verschillende vogels kunt horen fluiten, zoals de wielewaal met zijn kenmerkende roep, maar ook de boomklever, specht, merel en verschillende soorten mezen.

In het nabijgelegen woonwijk de Eschmarke een ecologische verbindingzone is aangelegd, waarvan het Varviksveld in de toekomst mogelijk deel zou kunnen uit maken. Een probleem vormt hierbij de N35, welke de verbinding nu nog in de weg staat. Desalniettemin zijn er al diverse stukjes natuur bij het Varviksveld getrokken. Vlakbij zijn namelijk poelen aangelegd voor de boomkikker en kamsalamander. Ook is er een aangrenzend weiland ontgrond, wat zich verder kan ontwikkelen tot een nieuw deel van het natuurgebied. Het zou ons dan ook niet verbazen als er in de toekomst nog meer natuurgebieden - waaronder het Varviksveld - deel zullen uitmaken van de ecologische verbinding.

Methodiek

In de maanden juni tot en met september hebben wij diverse malen het Varviksveld bezocht om aldaar te inventariseren welke insecten er in dit natuurgebied voorkomen.

Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de hieronder kort beschreven inventarisatiemethodes te weten:

- Inventariseren op zicht;

Veel insecten foerageren op bloeiende planten. Ook kan men warmteminnende insecten treffen op zonnige plaatsen. Door foeragerende of zonnende insecten voorzichtig te benaderen, kan er een foto gemaakt worden om deze ter plekke of later te determineren. Daarnaast kan men voorzichtig door het te inventariseren gebied lopen en uitkijken naar opspringende of op vliegende insecten. Eenmaal neergestreken, kan er weer een foto gemaakt worden ter determinatie.

Sommige insecten of geleedpotigen zijn beter vindbaar op handen en knieën, daar zij niet kunnen vliegen of zich verschuilen in de lage vegetatie. Een potje om de dieren tijdelijk in te stoppen en een loepje om deze mee te bekijken bieden uitkomst in geval van de kleinere creepy crawlies.

- Inventariseren op geluid;

Net als bij vogels zijn sommige insecten te vinden en te determineren op geluid. Sprinkhanen zijn hiervan een goed voorbeeld. Valt er een sprinkhaan te horen, dan kan men op het geluid afgaan om deze te vinden. Sterker, van sommige soorten zijn enkel de mannetjes te determineren en dan het makkelijkst op geluid. Dit is het geval bij de sprinkhanen van de Chorthippus biguttulus-groep, waaronder de bruine sprinkhaan, ratelaar en snortikker vallen. Naarmate de leeftijd van de waarnemer vordert, kan het zo zijn dat het geluid van insecten buiten diens gehoorbereik raakt. Om toch nog op geluid te kunnen determineren, kan dan gebruik worden gemaakt van een batdetector. Hoewel in ons bezit, hebben wij hiervan geen gebruik gemaakt.

- Inventariseren door middel van slepen;

Het lopen door het te inventariseren gebied kan er voor zorgen dat insecten opspringen en elders neerstrijken. Echter is het soms lastig de dieren in het vizier te houden. Een sleepnet kan hier uitkomst bieden. Door het sleepnet met ferme halen over lage vegetatie te zwiepen, belanden zowel wat grotere als kleine insecten in het net. Vervolgens kunnen de insecten een voor een uit het net gehaald worden om tijdelijk in een potje te stoppen ter determinatie. Daarna worden de insecten natuurlijk weer vrijgelaten op dezelfde plek als waar zij gevangen waren.

- Inventariseren door middel van kloppen;

Insecten bevinden zich niet enkel op bloemen en (lage) planten. Ook in struiken en bomen huizen vele insecten. Deze zijn vaak lastig te vinden door dichte begroeiing, kleine holtes en een goede schutkleur. Door middel van kloppen, kunnen de insecten gevonden worden. Kloppen houdt in dat men met een stok een paar harde tikken op een tak geeft (zonder de struik / boom te beschadigen) en de insecten opvangt in een klopscherm of paraplu die ondersteboven gehouden wordt. Ook nu kunnen de insecten weer met een loep bekeken

worden of tijdelijk in een potje gestopt worden ter determinatie.

- Inventariseren door middel van stropen;

's Nachts zijn er vaak andere insecten actief dan overdag. Daarom hebben wij een aantal keer overdag op verschillende bomen een stroopmengsel gesmeerd om 's nachts insecten mee te lokken. Daar de eik een hoge natuurwaarde heeft, smeerden wij in ieder geval op eik, maar ook op andere boomsoorten. Eenmaal donker keken wij met behulp van een zaklamp welke insecten er op de stroop af waren gekomen. Naast nachtvlinders, zagen wij ook sprinkhanen en boskackerlakken.

Conclusies

Bijzonderheden

Naast de vele algemene soorten zijn wij tijdens het veldwerk ook enige zeldzame soorten planten en dieren (volgens waarneming.nl) tegengekomen op het Varviksveld:

- Tangpantserjuffer
- Sikkelpriekhaan
- Marmerspin
- Prachtlynxspin
- Moeraswolfsklauw
- Witte snavelbies
- Veenbies
- Klokjesgentiaan

Toekomst

Voor een totaalplaatje is het noodzakelijk om het gehele jaar met regelmaat te inventariseren. Met dit project zijn wij in juni begonnen met inventariseren en zijn geëindigd in september, kortom slechts vier maanden. Daarnaast zijn we voornamelijk overdag actief geweest, waardoor wij de nachtactieve dieren niet hebben meegenomen in onze resultaten. Tevens hebben wij door dit project een ontwikkeling doorgemaakt met betrekking tot het lezen van een terrein en het opmerken van flora en fauna. Hierdoor zijn wij ons bewust dat wij in de beginperiode bepaalde planten en dieren over het hoofd hebben gezien, die wij in een later stadium wel zouden hebben opgemerkt.

Om een goed totaalplaatje te realiseren zouden wij dit onderzoek graag een vervolg willen geven door:

- Toestemming krijgen om het jaarrond te mogen inventariseren;
- Met experts van verschillende disciplines samenwerken;
- Toestemming om 's nachts te mogen inventariseren;

Verschillende Soorten

Vogels

<p>Buteo buteo - Buizerd</p> 	<p>Broedtijd: April - mei</p> <p>Voedsel: Opportunistisch in voedselkeuze. Vooral kleine zoogdieren, zoals woelmuisen (in Nederland veel veldmuis, rosse woelmuis) en jonge konijnen. Ook regenwormen, kevers, amfibieën, jonge vogels en aas.</p> <p>Herkenning: Is erg gevarieerd in kleur en tekening. Heeft een brede, niet ver uitstekende kop, brede vleugels en een vrij korte, afgeronde staart met smalle bandjes. Vliegt met relatief snelle, ondiepe en ietwat stijve vleugelslagen. Vaak cirkelend te zien en dan worden de vleugels in een ondiepe V gehouden.</p> <p>Meer: Zowel trek- als standvogel.</p>
<p>Corvus corone - Zwarte kraai</p> 	<p>Broedtijd: Eind maart - juni</p> <p>Voedsel: Ze eten o.a. wormen, insecten, fruit, zaden, keukenafval, eieren, jonge vogels (kuikens) en kleine knaagdieren.</p> <p>Herkenning: De zwarte kraai heeft een volledig zwart verenpak. Is groter dan een kauw en kleiner dan een raaf. Ongeveer even groot als een roek. Ze nestelen niet in kolonies zoals roeken en kauwen.</p> <p>Meer: Meestal een standvogel.</p>
<p>Cyanistes caeruleus - Pimpelmees</p> 	<p>Broedtijd: Eind maart - juli</p> <p>Voedsel: In broedtijd vooral insecten en hun larven (rupsen), spinnen en andere geleedpotigen. In de winter ook veel zaden (onder meer berk, lariks, haagbeuk Spaanse aak) en pinda's; zijn dan ook veel te vinden op voedertafels.</p> <p>Herkenning: Hun volksnaam is 'blauw petje', dat zegt toch genoeg?</p> <p>Meer: Vroeger werden in Engeland de melkflessen door de melkman achtergelaten bij de deur. Pimpelmezen leerden dat karnemelk lekker was en dat zij het dunne folie van de flessen konden verwijderen om van de inhoud te snoepen.</p>

Garrulus glandarius - Gaai

Broedtijd: Half april - mid mei

Voedsel: Insecten en ongewervelden (waaronder veel plaagdieren), eikels, beukenootjes, hazelnoten en andere zaden en noten, vruchten als bramen, kersen, frambozen en lijsterbessen. Ook kleine of jonge zangvogels en eieren behoren tot het dieet evenals kleine knaagdieren.

Herkenning: Beigebruine vogel, met een licht gestreepte kruin, een lichte keel en onderkant, een lichtblauw vleugelveld met een fijne zwarte bandering. Verder heeft de gaai een brede zwarte baardstreep, een zwarte staart en witte stuit.

Meer: Verzamelt in het najaar honderden eikels die hij her en der verstopt.

Parus major - Koolmees

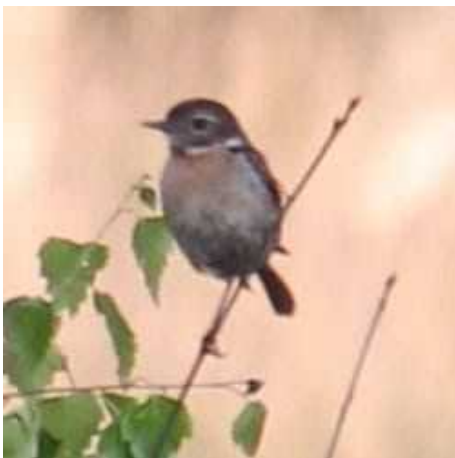
Broedtijd: Vanaf eind april

Voedsel: Rupsen, andere kleine insecten, beukenootjes en andere zaden. Koolmezen zijn ook vaak te vinden op voedertafels.

Herkenning: Onderzijde geel met zwarte stropdas, kop glanzend zwart met grote witte wang en mosgroene bovenzijde met witte vleugelstreep en blauwgrijze vleugel.

Meer: Koolmezen maken gaten in nesten van eikenprocessierupsen en eten zowel jonge als oude exemplaren. Een van hun vele volksnamen is 'fietspomp'.

Saxicola rubicola - Roodborsttapuit

Broedtijd: Vanaf maart

Voedsel: Voornamelijk insecten zoals langpootmuggen, maar ook wormen, rupsen, vlinders, spinnen, slakken, zaden en bessen. Insecten worden vaak van een hoge zitplaats gegrepen.

Herkenning: Zowel mannetjes als vrouwtjes hebben een oranje borst (hoewel bij het vrouwtje minder opvallend). Daarnaast heeft mannetje een zwarte kop en opvallend witte halszijden.

Meer: Trekvogel die eind van de zomer naar het zuiden trekt. Overwintert vooral in zuidwest-Europa en Noord-Afrika.

Sitta europaea - Boomklever

Broedtijd: Eind april - juli

Voedsel: Insecten, zaden, noten, vruchten, graan en bessen.

Herkenning: Rug, vleugels, staart en kop zijn opvallend blauw gekleurd. De borst en de buik zijn oranje/roestbruin van kleur.

Meer: Harde noten zet hij tussen het boomschors vast en hamert ze dan van bovenaf stuk.

Turdus merula - Merel

Broedtijd: Eind maart tot in juli.

Voedsel: De merel is omnivoor en voedt zich met insecten, aardwormen, bessen en vruchten.

Herkenning: Mannetjes zijn zwart met oranje snavel. Vrouwtjes merels zijn bruin, zonder oranje oranje snavel.

Meer: Op 3 januari 2010 werd de merel in het radioprogramma Vroege Vogels door de luisteraars gekozen tot mooiste zingende vogel. Daarnaast is de druivensoort Merlot vernoemd naar de merel.

Zoogdieren

Capreolus capreolus - Ree

Bronsttijd: Juli - augustus

Verlengde draagtijd: 150 dagen

Geboorte kalf: Eind mei - begin juni

Voedsel: De ree is geen grazer zoals een hert, maar een knabbelaar. Het eet bramen, bessen twijgen, scheuten, knoppen en loten van struiken en bomen.

Herkenning: Kalveren hebben donkere en lichte vlekken op hun vacht. Een volwassen mannetje heeft een gewei van maximaal 25cm met 3-6 vertakkingen. Tussen oktober en januari wordt het gewei afgeworpen.

Reptielen en amfibieën

Zootoca vivipara - Levendbarende hagedis

Herkenning: De tekening is zeer variabel. De grondkleur is bruin, met soms een groenige of rossig-bronsachtige glans. De mannetjes van de levendbarende hagedis hebben een oranje buik met veel zwarte stipjes daarop. Vrouwtjes hebben een gelige buik zonder stipjes.

Voedsel: Geleedpotigen, waaronder veel spinnen.

Winterslaap: Meestal van oktober tot maart.

Meer: Levendbarende hagedissen zijn zoals de naam al zegt eierlevendbarend. De eieren komen in het moederlichaam tot ontwikkeling en komen tijdens of zeer kort nadat ze zijn afgezet, uit.

Dagvlinders

Celastrina argiolus - Boomblauwtje

Vliegtijd: Maart - oktober

Overwintert als: Pop

Generaties: 2 a 3

Waardplant: In het voorjaar worden de eitjes vooral afgezet op sporkehout en hulst, in de zomer met name op klimop, vlinderstruik, struikhei en grote kattenstaart.

Meer: Met zijn nomadische levensstijl is het een van de eerste vlinders in het voorjaar.

Coenonympha pamphilus - Hooibeestje

Vliegtijd: April - september

Overwintert als: Rups. Het vrouwtje zet per blad 1 eitje af.

Generaties: 2

Waardplant: Grassen

Meer: Het hooibeestje wordt in de literatuur vermeld als een weinig mobiele vlinder. Toch is deze vlinder in staat snel nieuw geschikt leefgebied te koloniseren. Daarvoor hoeft bebouwd of agrarisch gebied geen barrière te zijn. Mede door hun territoriale gedrag zijn vooral de mannetjes plaatstrouw. Deze mannetjes verplaatsen zich in hun hele leven gemiddeld slechts negentig meter, maar op warme dagen kunnen ook zij gaan zwerven.

Gonepteryx rhamni - Citroenvlinder

Vliegtijd: Eind juni - begin oktober en van begin februari tot begin juni

Overwintert als: In het najaar zoeken de vlinders een beschutte overwinteringsplaats in dichte vegetaties, bijvoorbeeld in hulst, klimop of braam, of dicht bij de grond in een graspol. Het komt voor dat ze op zonnige winterdagen deze schuilplaats verlaten om op een andere plek de overwintering te vervolgen.

Generaties: 2

Waardplant: Sporkehout en wegedoorn; vooral jonge struiken op open zonnige plaatsen.

Meer: Zelfs op tientallen meters afstand is in het bos in het vroege voorjaar een patrouillerend mannetje van de citroenvlinder te herkennen.

Lycaena phlaeas - Kleine vuurvlieder

Vliegtijd: Eind april-half juni, eind juni-begin oktober en begin september-eind oktober in drie generaties. De derde generatie varieert van jaar tot jaar sterk in omvang.

Overwintert als: Rups

Waardplant: Vooral schapenzuring; soms veldzuring.

Meer: De kleine vuurvlieder komt voor van Ierland tot Japan en Noord-Amerika en van Scandinavië tot Noord-Afrika.

Ochlodes sylvanus - Groot dikkopje

Vliegtijd: Begin juni - half augustus

Overwintering: Voor de overwintering spint de halfvolgroeide rups een stevig hibernaculum in een grasstengel. Dan zit de rups diep weggestopt in een dichtgevouwen blad. In het voorjaar eet de rups verder.

Generaties: 1

Waardplant: Diverse grassen zoals breedbladige zwenkgrassen en beemdgrassen, kweek, witbol en pijpenstrootje.

Meer: Mannetjes wisselen patrouillevluchten af met het verdedigen van een territorium.

Pararge aegeria - Bont zandoogje

Vliegtijd: Eind maart - eind oktober in drie overlappende generaties.

Overwintert als: Zowel de poppen als de rupsen overwinteren in graspollen.

Generaties: 3

Waardplant: Diverse grassen, waaronder kweek, kroopaar, witbol, boskortsteel en reuzenzwenkgras.

Meer: De mannetjes gedragen zich opvallend territoriaal. De vlinders voeden zich met honingdauw, sap van vruchten en bloedende bomen en met nectar van onder andere braam.

Pieris napi - Klein geaderd witje

Vliegtijd: Begin april-begin juni, en eind juni-september
Overwintert als: Pop
Generaties: 3
Waardplant: Look-zonder-look & Pinksterbloem
Meer: De soort is vrij variabel van bijna compleet wit tot schemering bruingeel met grijs bestoven.

Pieris rapae - Klein koolwitje

Vliegtijd: Begin april-begin juni, half juni-begin september en half juli-half oktober
Overwintert als: Pop
Generaties: 3
Waardplant: Wilde en gecultiveerde kruisbloemigen, look-zonder-look, pinksterbloem en reseda;
Meer: Tuiniers hebben vaak onterecht net zo'n grote hekel aan het klein koolwitje als aan het groot koolwitje, ook al richten de rupsen minder schade aan.

Plebejus argus - Heideblauwtje

Vliegtijd: Begin juni-eind augustus
Overwintert als: Ei
Generaties: 1 a 2
Waardplant: Struikhei en soms dophei of vlinderbloemigen zoals rolklaver en heidebrem.
Meer: De mannetjes zoeken naar vrouwtjes door het maken van patrouillevluchten of het vertonen van territoriaal gedrag.
De vlinders komen 's avonds bijeen en vormen een slaapezelschap.

Vanessa atalanta - Atalanta

Vliegtijd: April - november

Overwintert als: De soort kan in Zuid-Europa in alle stadia overwinteren; in Nederland overwintert de soort incidenteel als vlinder.

Generaties: Ieder jaar vliegen grote aantallen atalanta's uit Zuid-Europa naar Nederland en brengen hier een of meer nieuwe generaties voort.

Waardplant: Grote brandnetel, soms kleine brandnetel.

Nachtvlinders en micro's

Amphipyra pyramidea (berbera) -
(Schijn)piramidevlinder

Vliegtijd: Juni - september

Overwintert als: Ei

Generaties: 1

Waardplant: Diverse loofbomen en struiken, waaronder eik, wilg, beuk, linde en rododendron.

Meer: Ga er niet voor naar België, want daar is hij vrij zeldzaam. Gelukkig is deze vlinder in Nederland vrij algemeen.

Catoptria margaritella - Gelijnde vlakjesmot

Vliegtijd: Juni - augustus

Overwintert als: -

Generaties: -

Waardplant: Veel rupsen van grasmot soorten boren zich in stengels van grassen.

Meer: De gelijnde vlakjesmot is familie van de grasmotten. Verder hebben wij over deze soort weinig informatie kunnen vinden.

Chrisoteuchia culmella - Gewone grasmot

Vliegtijd: Juni - juli

Overwintert als: Cocon

Generaties: -

Waardplant: Voedend in stengels van verschillende grassen.

Meer: De gewone grasmot kan wel ons meest algemene grasmot worden genoemd.

Crambus pascuella - Zilverstreepgrasmot

Vliegtijd: Mei - september

Overwintert als: Rups

Generaties: 1

Waardplant: Grassen, met name Beemdgras.

Meer: Zoals wellicht opvalt, hebben wij over de betreffende grasmotten weinig informatie kunnen vinden.

Diacrisia sannio - Roodbandbeer

Vliegtijd: Mei - juli en augustus - september

Overwintert als: Rups

Generaties: 1 a 2

Waardplant: Struikhei, Dophei, diverse kruidachtige planten, Zuring, Weegbree, Havikskruid.

Meer: Een nachtvlinder die zowel dag- als nachtactief is.

De voorvleugels van de Roodbandbeer zijn bij de mannetjes geel met een rode vlek, bij de vrouwtjes oranje met rode aders.

Ematurga atomaria - Gewone heispanner

Vliegtijd: Begin april - begin augustus in twee generaties.

Overwintert als: Pop

Generaties: 2

Waardplant: Diverse kruidachtige en houtige planten.

Meer: De vlinders zijn bij warm weer overdag actief en laten zich gemakkelijk opjagen uit het gras of de hei.

Idaea muricata - Geelpurperen spanner

Vliegtijd: Half juni - begin augustus in 1 generatie.
Overwintert als: Rups
Generaties: 1 a 2
Waardplant: Diverse kruidachtige planten.
Meer: Ze vliegen vanaf de schemering en rond zonsopkomst en komen op licht af.

Macrothylacia rubi - Veelvraat

Vliegtijd: Eind april - eind juni
Overwintert als: Rups
Generaties: 1
Waardplant: Diverse kruidachtige en houtige planten, waaronder struikhei, bosbes, braam en kruipwilg.
Meer: De mannetjes zijn overdag actief, maar komen soms ook 's nachts op licht af. De vrouwtjes vliegen uitsluitend 's nachts en komen goed op licht af, waarbij ze direct beginnen met het afzetten van de eieren.

Plutella xylostella - Koolmotje

Vliegtijd: Half april tot eind oktober
Overwintert: In Zuid-Europa
Generaties: Meerdere
Waardplant: Koolsoorten, veldkers, kruidkers, zeeraket, muurbloem, herik en koolzaad
Meer: De larven zijn mineerders, wat inhoudt dat zij zich tussen de bladdelen eten en het binnenste van het blad opeten. Hierdoor laten zij een spoor achter, waaraan je de soort zou kunnen herkennen.

Pterophoridae indet. - Vedermot onbekend

Vliegtijd: Juni - augustus

Waardplant: Bijna alle vedermotten zijn soortspecifiek op hun waardplant, dat wil zeggen dat de rupsen van de soort gebonden zijn aan slechts één voedselplant.

Meer: Als de vlinder rust zijn de vleugels vaak enigszins opgerold en staan ze van het lichaam af, zodat er een T-vorm ontstaat. Wikipedia is van mening dat ze dan goed gecamoufleerd zijn in het grasland waar ze voornamelijk voorkomen. Wij hebben ze voor jullie gevonden.

Rhagades pruni - Bruine metaalvlinder

Vliegtijd: Half juni - begin augustus

Overwintert als: Rups

Generaties: 1

Waardplant: Struikheij; soms zomereik.

Meer: De vlinders hebben een gereduceerde roltong en kunnen dus geen voedsel opnemen.

Saturnia pavonia - Nachtpauwoog

Vliegtijd: Begin april - begin juni

Overwintert als: Pop

Generaties: 1

Waardplant: Diverse loofbomen en struiken, waaronder struikheij, dophei, sporkehout, braam, bosbes, sleedoorn, meidoorn, berk en wilg; ook moerasspirea.

Meer: De vlinders worden zelden in grote aantallen gezien, behalve wanneer er een onbevruucht vrouwtje is gevonden. Een vrouwtje kan namelijk vele mannetjes aantrekken.

Libellen

<p>Lestes dryas- Tangpantserjuffer</p> 	<p>Vliegtijd: Eind juni - september Overwintert als: Ei Meer: De larvenhuidjes zijn te vinden op waterplanten in de oeverzone, maximaal enkele decimeters hoog.</p>
<p>Lestes virens - Tengere pantserjuffer</p> 	<p>Vliegtijd: Mei - half oktober Overwintert als: Ei Meer: De tengere pantserjuffer is de kleinste en minst algemene pantserjuffer.</p>
<p>Sympetma fusca - Bruine winterjuffer</p> 	<p>Vliegtijd: April - mei en augustus - september Overwintert als: De winterjuffers zijn de enige libellen die als volwassen dier de winter doorkomen en daardoor ook reeds vroeg in het voorjaar rondvliegen. Meer: Wordt ook wel 'vliegend strootje' genoemd.</p>

Sympetrum sanguineum -
Bloedrode heidelibel

Vliegtijd: Eind mei - eind oktober

Overwintert: Opmerkelijk is dat de eitjes in de regel niet in het water worden afgezet waar de larven zich ontwikkelen, maar op de oever. Hier overwinteren de eitjes in de modder om pas het volgend jaar met een flinke regenbui te worden afgevoerd naar het water.

Meer: De larve leeft een jaar onder water, waarbij verschillende vervellingen worden ondergaan.

Sympetrum vulgatum - Steenrode heidelibel

Vliegtijd: Begin juni - half november

Overwintert als: Ei

Meer: Kan herkend worden aan de gestreepte poten en de hangsnor.

De larven zijn jagers en leven tussen waterplanten op een modderige bodem van kleine ongewervelden als muggenlarven.

De eitjes worden vliegend in tandempositie door wippende bewegingen van het onderlijf afgezet in het water of op modder vlakbij het water.

Sprinkhanen en Krekels

<p>Ectobius sylvestris – Boskackerlak</p> 	<p>Actief: Mei - november Overwintert als: Eipakket en nimf Meer: Alleen de mannetjes vliegen. Na de paring produceert het vrouwtje twee eipakketten, met elk circa 14 tot 16 eieren. De eipakketten overwinteren en komen pas in juni van het volgende jaar uit. De nimfen doorlopen vijf stadia en overwinteren nogmaals (voor de tweede keer in hun leven) in het vierde stadium. In het daaropvolgende voorjaar komen zij pas in het vijfde stadium en ontwikkelen zich kort daarop als adult. De boskackerlak heeft dus maar een halve generatie per jaar.</p>
<p>Metrioptera brachyptera - Heidesabelsprinkhaan</p> 	<p>Actief: Juli, augustus en september Overwintert als: Ei Voedsel: Knoppen en zaaddozen van allerlei kruiden en zachte insecten. Meer: De soort is vooral overdag, maar ook 's avonds en 's nachts te horen. Vrouwtjes zingen niet.</p>
<p>Phaneroptera falcata - Sikkelsprinkhaan</p> 	<p>Actief: De volwassen sprinkhaan is van juli tot oktober te zien. Overwintert als: Voedsel: Het voedsel bestaat uit kruidachtige planten en grassen. Meer: Vrouwtjes zijn te herkennen aan de brede, sikkelvormige legbuis waarmee eitjes worden afgezet.</p>

Pholidoptera griseoptera -
Bramensprinkhaan

Actief: Juli - oktober

Overwintert als: Hoe deze soort overwintert hebben wij niet kunnen achterhalen. Wij staan open voor feedback.

Voedsel: Kruiden, insecten en spinnen.

Meer: Er wordt een rivaliseergeluid geproduceerd als twee roepende mannetjes elkaar zeer dicht (binnen 10 cm) naderen.

Pseudochorthippus parallelus - Krasser

Actief: Juli - september

Overwintert als: De eipakketten worden afgezet in de bodem, waar ze na een winter uitkomen. Er zijn vier of vijf nimfenstadia. Volwassen dieren worden gevonden van eind mei tot begin november, met juli en augustus als zwaartepunt.

Voedsel: Rood zwenkgras, gewoon struisgras, zand struisgras, pijpenstrootje, gewoon reukgras.

Meer: Volgens ecopedia.be is de krasser een predator van de egel en de huisspitsmuis. Pintje teveel? Die Belgen toch!

Tetrix undulata - Gewoon doortje

Actief: April - mei en augustus - september

Overwintert als: Nimfen die uit vroeg in het jaar (voor 15 juli) gelegde eieren komen, worden nog hetzelfde jaar volwassen. Deze imago's overwinteren en planten zich in het volgende voorjaar voort. Nimfen uit later (half juli-begin augustus) gelegde eieren worden niet meer hetzelfde jaar volwassen, maar overwinteren als nimf. Deze dieren worden in de loop van het jaar daarop volwassen, maar zijn dan nog niet geslachtsrijp. Ze overwinteren nog een keer als imago.

Voedsel: Bestaat grotendeel uit mossen, maar ook algen, drogen bladeren en houtschilders.

Bijen, wespen en mieren

<p>Apis mellifera - Honingbij</p> 	<p>Actief: Februari en november met pieken in april - mei en augustus Overwintert als: Imago Voedsel: Stuifmeel Meer: In honing vind je piepkleine sporen van stuifmeelkorrels (pollen) terug. Hieruit kun je opmaken uit welke planten dat het bijenvolk nectar gehaald heeft.</p>
<p>Bombus lapidarius - Steenhommel</p> 	<p>Actief: Half maart - half oktober Overwintert als: Voedsel: Vroeg in het jaar vooral op wilgen en klein hoefblad. Daarna paardenbloem. Later in het jaar op witte dovenetel, zenegroen, hondsdrif, witte klaver, koolzaad en distel. Meer: Een volgroeide kolonie van de steenhommel bestaat uit zo'n 100 tot 300 werksters. De koningin bouwt haar nest onder stenen of wortels, in muizennesten maar ook bovengronds in vogelnestjes.</p>
<p>Bombus pascuorum - Akkerhommel</p> 	<p>Actief: Eind maart - begin oktober Voedsel: Verzameld stuifmeel uit verschillende plantenfamilies. Meer: Akkerhommels hebben een vrij lange tong (gemiddeld 8,6 mm lang) en zullen dus vaak op bloemen met een diepe kelk te vinden zijn. Akkerhommels worden daarom vaak aangetroffen op rode klaver.</p>

Bombus terrestris - Aardhommel

Actief: Eind februari - Oktober

Overwintering: Alle hommels sterven, behalve de koninginnen. Die gaan in winterslaap.

Voedsel: Vingerhoedskruid, akelei, papaver, witte dovenetel, rhododendron, gewone ossentong, gewone smeerwortel

Meer: Nesten worden vaak gemaakt in oude muizennesten of mollengangen en kunnen wel tot 1,5 meter diep liggen. De koningin paart met slechts één mannelijke aardhommel

Vliegen en Muggen

Chrysoperla carnea - Gaasvlieg onbekend

Voedsel: Als larve eet de gaasvlieg bladluizen. Als imago honingdauw van bladluizen en pollen of stuifmeel. Vrouwtjes eten ook wel eens een bladluis, vooral als ze zwanger zijn.

Meer: De eitjes worden afgezet tussen bladluizenkolonies, en staan op lange steeltjes. Dit dient om mieren op afstand te houden, die graag de honingdauw van de luizen opzuigen en de luizen beschermen.

Cynomya mortuorum - Lijkenvlieg

Algemeen: De lijkenvlieg legt haar eieren op aas en kadavers (wat de lugubere nederlandse naam verklaart). De volledige ontwikkeling van ei tot vlieg duurt 38 dagen. De ontwikkelingscyclus van de lijkenvlieg is goed voorspelbaar en speelt een belangrijke rol in forensic onderzoek van gevonden lichamen. De fase van ontwikkeling van de eieren en larven erop helpt de onderzoekers om het moment van het overlijden te bepalen.

Eristalis tenax - Blinde bij

Actief: Juni - november

Overwintert als: larve in het water.

Voedsel: Het voedsel van de larve bestaat uit rottend organisch materiaal, in het water opgeloste stoffen en plankton. Als imago eet het bloemennectar

Meer: Hoewel de naam suggereert dat dit insect niet kan zien, heeft dit dier wel degelijk functionerende ogen. Daarnaast betreft het geen bij, maar is het een zweefvlieg.

Lucilia spec - Groene vleesvlieg onbekend

Voedsel: De imago eet voornamelijk stuifmeel en nectar van bloemen. De larven zijn echte opruimers. Door spijsverteringsappen uit te scheiden wordt het vlees vloeibaar en slurpen zij het op.

Meer: De groene vleesvlieg behoort tot de familie van de bromvliegen en wordt ook wel groene aasvlieg genoemd. Vrouwtjes kunnen rottend vlees, mest, vlees- of visafval al vanaf een kilometer afstand ruiken.

Myathropa florea - Doodskopzweefvlieg

Generaties: 1 a 2

Overwintert als: Larve

Voedsel: Nectar en stuifmeel van diverse bloesoorten.

Meer: Het territorium van een mannetje wordt razendsnel ingenomen door een ander mannetje, wanneer die zijn territorium verlaat.

Scathophaga stercoraria - Strontvlieg

Actief: April - oktober

Overwintert als: Imago

Voedsel: Leeft vooral van nectar, maar grijpt ook wel eens een ander insect om die vervolgens leeg te zuigen.

Meer: De paring vindt plaats in de buurt van een mestvlaai, waarna het vrouwtje haar eitjes in de mest legt. De eitjes lijken op kleine vliegjes, omdat deze uitsteeksels hebben die op vleugeltjes lijken. Deze zorgen ervoor dat het eitje niet wegzakt in de poep en vervolgens verstikt.

Tipula - Langpootmug onbekend

Actief: De soort Koollangpoot mug is actief in april - juni en een tweede generatie in augustus - oktober. De Moeraslangpootmug vliegt echter alleen in augustus - september.

Voedsel: Larven van de langpootmug heten Emelten. Deze komen 's nachts boven de grond om jonge groene delen van planten op te eten.

Meer: Emelten zijn niet geliefd bij tuinbouwers. Echter, op graslanden zouden ze tot nut kunnen zijn, omdat zij kiemplanten van onkruiden wegnemen.

Tipula confusa

Actief: September - november

Voedsel: De larven leven vaak in het mos en zullen daar naar alle waarschijnlijkheid ook hun voedsel vinden.

Meer: Deze soort is makkelijker te herkennen dan enkele andere soorten van de langpootmuggen familie. Opvallend zijn de gevlekte vleugels en strepen op de rug.

Tolmerus atricapillus - Gewone roofvlieg

Actief: Eind mei - begin november

Overwintert als: Larve

Voedsel: Andere insecten. Deze zuigt het leeg. Wie een beetje oplet, zou zomaar een roofvlieg met z'n prooi kunnen zien zitten op een blad, tak of op de grond.

Meer: Vaak te vinden langs zonbeschenen bosranden, op open plekken in bos en op heidevelden.

Kevers

Agelastica alni - Elzenhaantje

Actief: April - juni

Overwintert als: Imago

Voedsel: Leeft van bladeren van elzen, soms op wilgen, hazelaars, haagbeuken, linden en enkele andere loofboomsoorten.

Meer: Larven leven in groepen op en onder bladeren, waar ze verpoppen in een cocon.

Cicindela campestris - Groene zandloopkever

Actief: April - augustus

Overwintert als: Larve en Imago

Voedsel: Eet insecten die hij vastgrijpt met z'n kaken en vervolgens in stukken bijt. Ook de larve eet insecten. Vanuit een loodrecht naar beneden gericht holletje wacht de larve op een voorbijganger, zoals een mier, die hij razendsnel grijpt met z'n kaken.

Meer: Predator die behendig jaagt, rent en vliegt, in de zon. Dit in open landschap, op kale grond, lichte open plekken, paden en wegen.

Wantsen, cicaden en plantenluizen

Cicadella viridis - Groene rietcicade

Actief: Juli - oktober

Overwintert als: Ei

Voedsel: Diverse grassen, voornamelijk russen en zegges.

Meer: Groene rietcicades zijn soms in groten getale aanwezig. Loop je door het gras, dan kun je er veel voor je uit zien springen.

Dolycoris baccarum – Bessenschildwants

Actief: April - november

Overwintert als: Adult

Voedsel: De wants zuigt plantensappen, liefst uit bomen en vruchten, waardoor misvorming kunnen ontstaan.

Meer: De bessenwants is een van de algemeenste grote wantsen en komt in geheel Nederland voor, maar is zeldzaam in kleigebieden.

Insecten (overige)

Panorpa cognata - Roodkopschorpioenvlieg

Actief: Mei - juli

Voedsel: Larven en imago's voeden zich met dode insecten en karkassen.

Meer: Deze soort is zeldzamer dan andere soorten schorpioenvliegen en komt alleen voor op zandgronden in het oosten van Nederland. Te vinden in bossen en langs bosranden.

Geleedpotigen (overig)

<p>Agalenatea redii - Brede wielwebspin</p> 	<p>Actief: Maart - oktober Herkening: Hoewel variabel van kleur (rood, bruin, beige) is deze spin te herkennen aan het bijna cirkelvormige achterlijf en het V-vormige teken aan de voorkant hiervan. Biotoop: Overwegend in open, droge terreinen met lage vegetatie, zoals heidegebieden, duinen en braakliggende terreinen.</p>
<p>Araneus marmoreus - Marmerspin</p> 	<p>Actief: Juni - november Herkening: Twee varianten bekend. Variant 1 heeft een oranje achterlijf met zwarte of bruine gemarmerde tekeningen. Variant 2 is veel bleker, soms zelfs wit, met een donkere vlek die lijkt op een. Biotoop: Vooral wat vochtige, halfbeschaduwde plekken, zoals langs oevers, in broekbossen. Meer: Behoort tot de familie van de wielwebspinnen.</p>
<p>Araneus quadratus - Viervlekwielspin</p> 	<p>Actief: Maart - oktober Herkening: De kleuren kunnen verschillen van roodbruin tot geelgroen, maar toch is de spin makkelijk te herkennen. Er bevinden zich namelijk vier grote witte vlekken op de rug van de spin en de poten zijn gestreept. Biotoop: Bij voorkeur op open, iets vochtige plekken, op hoge grassen, heide of andere halfhoge planten. Meer: Het vrouwtje kan een grootte bereiken van 14 tot 20,5 millimeter; het mannetje wordt slechts 7 tot 11 millimeter.</p>

Argiope bruennichi - Wespspin

Actief: Mei - november

Herkening: Het geel-zwart gestreepte achterlijf doet denken aan de kleuren van een wesp.

Voedsel: De dieren leven van insecten die in hun web belanden, o.a. sprinkhanen, vliegen, kevers en libellen.

Meer: Het mannetje is veel kleiner dan het vrouwtje en wordt zelden gezien. Vaak vindt het mannetje zijn einde in het web van het vrouwtje waarmee hij gepaard heeft.

De wespspin (of wespenspin) wordt ook wel tijgerspin genoemd.

Dolomedes fimbriatus - Gerande oeverspin

Actief: Mei - augustus

Herkening: Aan de gele 'randen', twee duidelijke, donkerbruin omrande gele strepen aan weerszijden van het verder donkerbruine lichaam.

Voedsel: Kikkervisjes en insecten. Zitten vaak half op het water, met de poten gespreid, om trillingen op het wateroppervlak te op te vangen of om iets te vangen dat boven komt om adem te halen.

Meer: De spin kan een lichaamslengte van ruim 2,5 cm bereiken. Het vrouwtje kan wel tot 600 eitjes leggen.

Glomeris marginata - Zwarte kogel

Herkening: De oproller wordt 7 tot 20 millimeter lang en lijkt uiterlijk op een kruising tussen een kever en een pissebed; een zwartgrijs glanzend lichaam bestaande uit segmenten, met onder ieder segment twee paar pootjes en twee duidelijk zichtbare antennes tijdens het lopen.

Voedsel: Voornamelijk rottende bladeren en stuifmeel, maar ook mos, aas of paddenstoelen.

Meer: Een ander naam voor deze miljoenpoot is: Oproller De ontwikkeling van oprollers duurt 3 tot 4 jaar eer een pas uit het ei gekropen oproller volwassen is. Deze kan een totale leeftijd van meer dan tien jaar worden bereikt, wat zeer uitzonderlijk is voor een geleedpotige van enkele centimeters.

Ixodes ricinus - Schapenteek

Algemeen: De schapenteek is in Nederland de meest voorkomende teek die zich niet alleen op schapen, maar op veel zoogdieren voedt, waaronder ook de mens. De teek is vooral bekend als overbrenger van de lymeziekte in Nederland.

Oxyopes ramosus - Prachtlynxspin

Herkenning: Vrouwtjes bereiken een grootte van 6-10 mm, mannetjes 6 mm. Achterlichaam met een donkere hartvlek, naar achteren met een brede middenbaan van lichte haren, met aan weerszijden 3 lichte schuine strepen.

Voedsel: Achterlichaam met een donkere hartvlek, naar achteren met een brede middenbaan van lichte haren, met aan weerszijden 3 lichte schuine strepen.

Meer: Bij de balts wuift het mannetje met zijn palpen en poten, terwijl hij het vrouwtje benadert. Het vrouwtje bevestigt haar platte eicoon hoog in de vegetatie, en blijft deze bewaken tot de jonge spinnen zijn uitgekomen.

Pisaura mirabilis - Kraamwebspin

Actief: Maart - december

Herkenning: Geelbruin tot grijsbruin van kleur.

Voedsel: Kraamwebspinnen jagen in de lage vegetatie en op de grond.

Meer: Voor de paring biedt het mannetje een ingepakte prooi aan aan het vrouwtje. Wanneer dit geschenk wordt geaccepteerd, en het vrouwtje bezig is met eten, is ze volkomen passief, en begint het mannetje met de paring. De ronde eicoon wordt gedurende ongeveer 2 weken door het vrouwtje meegedragen in haar cheliceren. Wanneer de jongen op het punt staan om uit te komen, bouwt het vrouwtje een koepelvormig web, boven in de vegetatie. In dit kraamweb wordt de eicoon bevestigd, en door het vrouwtje bewaakt.

Xysticus ulmi - Moeraskrabspin

Actief: Maart - oktober

Herkenning:

Voedsel: Bouwt geen web, maar wacht op z'n prooi.

Meer: De mannetjes verleiden de vrouwtjes door hun poten te aaien en met spinsel / web te bedekken om vervolgens vastgebonden te paren.

Planten

<p>Agrostis capillaris - Gewoon struisgras</p> 	<p>Bloeitijd: zomers Herkennenning: Is te herkennen aan de open pluim met veel eenbloemigen aartjes. Tevens aan de ondergrondse wortelstokken. Bijzonderheden: Gewoon struisgras blijkt een genetische aanpassing te ontwikkelen aan de aanwezigheid van zware metalen in de bodem. Deze tolerantie tegen metalen als lood, koper, nikkel of zink is overerfbaar en uit transplantatieproeven is vastgesteld dat deze eigenschap van metaaltolerantie in het genoom van de betreffende rassen is vastgelegd.</p>
<p>Cirsium arvense - Akkerdistel</p> 	<p>Bloeitijd: Juni - september Herkennenning: De stengel van deze 60-120 cm hoge plant is niet of nauwelijks gevleugeld, en niet sterk vertakt. De aan de bovenzijde donkergroene bladeren kunnen aan de onderzijde zilverig wit zijn. Aan de bovenzijde zijn ze kaal en glanzend. De lancetvormige bladeren zijn gestekeld, en of veerspletig en gekroesd, of plat en ongedeeld. Bijzonderheden: De akkerdistel wordt vanwege de aanwezige nectar door de honingbij, de kortspruitwespbij, de gewone koekoekshommel en de aardhommel bezocht. Hiernaast bieden lastig toegankelijke distelbegroeiingen broedplaatsen aan verschillende vogelsoorten, zoals putter, vink en veldleeuwerik.</p>
<p>Convallaria majalis - Lelietje-van-dalen</p> 	<p>Bloeitijd: Maand mei Herkennenning: De trossen met witte klokvormige bloemen vallen op tussen de grote plakaten van lancetvormige, tamelijk grote bladeren. In het najaar vindt je dan vaak de rode bessen, terwijl de bladeren dan al aan het verwelken zijn. Bijzonderheden: Lelietje-van-dalen is sterk aangenaam welriekend en de extracten worden dan ook gebruikt om in zeep en parfum te verwerken.</p>

Digitalis spec. - Vingerhoedskruid

Bloeitijd: Mei - oktober

Herkening: De trosvormige bloemen zijn opvallend roodpaars gekleurd en hebben op de onderlip een honingmerk bestaande uit donkerrode vlekken. De planten hebben verspreid staande bladeren en zijn op de buitenkant van de bloemkroon na, geheel met kleine witte haren zacht behaard.

Bijzonderheden: Vingerhoedskruid is een zeer giftige plant. Ook worden uit de plant wel medicinale stoffen gewonnen, waaronder digitalis.

Drosera intermedia - Kleine Zonnedaauw

Bloeitijd: Juli - augustus

Herkening: De kleine vleesetende planten vallen op door hun roodgekleurde bladeren die in rozetten staan en haren met druppels hebben. In deze druppels zitten de enzymen die de gevangen prooi verteren.

Bijzonderheden: Vleesetende planten zijn zeldzaam en dus erg bijzonder in onze wilde flora. Kleine zonnedaauw is een van de drie zonnedaauwsoorten die we kennen.

Dryopteris dilatata - Brede stekelvaren

Bloeitijd: Juli - september

Herkening: Deze varensort is gemakkelijk in het bos te herkennen, doordat de bladeren die uit de wortelstok te voorschijn komen als het ware overhangen naar de bosbodem. Daardoor lijkt het net of er een bal midden in de varenplant is gevallen.

Bijzonderheden: Deze varen behoort tot de middelhoge tot hoge varens die wel 1.50 m hoog kunnen worden, meestal ruim een meter.

Galium palustre - Moeraswalstro

Bloeitijd: Mei - september

Herkening: Moeraswalstro heeft ruwe stekelhaartjes, vaak naar beneden gericht waarmee ze zich in de vegetatie omhoog weten te werken. Daarnaast zijn de bloemknoppen vaak roze (of wit) van kleur.

Bijzonderheden: De bloemen van Moeraswalstro worden door bijen bezocht en de plant ook onder lichte schaduw goed voorkomen.

Gentiana pneumonanthe - Klokjesgentiaan

Bloeitijd: Juli - September

Herkening: De plant wordt 15 - 60 cm hoog en de donkerhemelsblauwe bloemen zijn 4 - 5 cm. Aan de buitenkant hebben ze vijf groene strepen en aan de binnenkant zijn ze groen gestippeld. Soms kunnen de bloemen ook wit zijn.

Bijzonderheden: De klokjesgentiaan is een waardplant voor het gentiaanblauwtje dat de eitjes afzet op de ongeopende bloemen. Ook de rupsen van verschillende nachtvlinders komen op klokjesgentiaan voor. De bloemen kunnen worden gebruikt voor het vervaardigen van blauwe verfstof.

Holcus lanatus - Gestreepte witbol

Bloeitijd: Mei - september

Herkening: Het over zijn hele lengte zacht aanvoelende gras groeit in pollen of dichte zoden. Het is ook gemakkelijk te herkennen aan de paarsrode lengtestrepen op de bladschede onder aan de voet van de bloeistengels.

Bijzonderheden: Gestreepte witbol is vaak aanwezig als pioniersplant op minder goede bodems. Wanneer eenmaal aanwezig kan het gras zich enorm uitbreiden tot bijna een monocultuur. Dit is uit natuurbescherming zowel als uit agrarisch oogpunt, een ongewenste situatie.

Juncus acutiflorus - Veldrus

Bloeitijd: Juni - september

Herkening: De bloeiwijze lijkt zijdelings uit de stengel te komen, maar het verlengde van de stengel is in feite een schutblad. De op piepkleine tulpen of lelietjes lijkende bloemetjes hebben zes bloemdekbladen die allemaal geleidelijk spits toelopen.

Bijzonderheden: De soort aanduiding 'acutiflorus' betekent 'met puntige bloemen' en verwijst naar de puntige bloemen van Veldrus.

Juncus compressus - Platte rus

Bloeitijd: Juni - september

Herkening: Geelbruine 2 mm lange bloemen, waarvan de kelk en de kroonbladeren hetzelfde zijn.

Bijzonderheden: De platte rus is geofyt wat inhoudt dat de plant voedselreserves kan opslaan.

Juncus conglomeratus - Biezenknoppen

Bloeitijd: Mei - juni

Herkening: De plant wordt 20-100 cm hoog, vormt een kort, gedrongen wortelstok en heeft een dof groene stengel met ononderbroken merg en twintig tot vijftig ruwe ribben. De doflichtbruine, schedeachtige bladeren zitten onderaan de plant.

Bijzonderheden: De glanzend roodbruine vrucht is een doosvrucht. De iets kleverige vrucht wordt door dieren verspreid.

Lycopodiella inundata - Moeraswolfsklauw

Bloeitijd: Juni - september

Herkening: Deze pioniersoort tref je aan op en direct langs de paden in geplagde natte heiden.

Bijzonderheden: Onze huidige Wolfsklauwen zijn laagblijvende tamelijk onopvallende planten. Hoe anders is het in het Devoon en Carboon geweest, toen er grote boomvormige Wolfsklauwen op aarde grote bossen vormden waaruit onze dikke steenkoollagen ontstaan zijn.

Lycopus europeus - Wolfspoot

Bloeitijd: Juni - augustus

Herkening: Aan de vierkante, rechtopstaande stengels staan de bladeren kruisgewijs. Het is een meerjarige soort die ondergronds reserves opslaat in zijn wortelsysteem.

Bijzonderheden:

Je treft de soort ook wel aan in vegetaties die eigenlijk van oorsprong op een voedselarm milieu wijzen, zoals heidevennen en hoogveendijken. Zijn verschijnen daar wijst op toevoer van carbonaathoudend water: het is een indicatorsoort. Dit kun je beschouwen als een waarschuwing dat het voedselarme gebied verrijkt dreigt te worden.

Lysimachia vulgaris - Grote wederik

Bloeitijd: Juni, juli & augustus

Herkening: De plant wordt 0,5-1,5 m hoog. De plant heeft wortelstokken die in het water soms rood en meterslang zijn.

Bijzonderheden: De grote wederik heeft een bijzondere relatie met slobkousbijen, een geslacht van solitaire bijen. De plant vormt olieklieren aan de voet van meeldraden. De olie wordt door vrouwelijke slobkousbijen verzameld samen met het stuifmeel. Tijdens het bezoek van de bij aan de bloemen komen de olie en het stuifmeel op de borst van de bij terecht, die ze tijdens het vliegen naar de poten overbrengt en vasthecht aan speciale haren, de 'slobkousen.' Het mengsel van olie en stuifmeel dient als voedsel voor de bijenlarven. Vooral langs spoorsloten komt deze ecologische relatie voor.

Melampyrum pratense - Hengel

Bloeitijd: Mei - augustus

Herkening: Hengel is een geelbloemige plant die zijn naam dankt aan het naar voren neigen van de stengels en vertakkingen.

Bijzonderheden: Het is een halfparasiet op de bomen waaronder de plant staat. Als Hengel gedroogd wordt kleurt de plant heel snel zwart.

Potentilla erecta - Tormentil

Bloeitijd: Juni - augustus

Herkening: Tormentil is een plant uit de rozenfamilie. Hij heeft liggende, maar niet wortelende stengels en bereikt een lengte van 10-30 cm.

Bijzonderheden: De oude naam Potentilla is als verkleinwoord afgeleid van het Latijnse potens dat machtig betekent en potentia dat kracht aangeeft.

Pteridium aquilinum - Adelaarsvaren

Bloeitijd: Juli - augustus

Herkening: Een bijzonderheid waaraan deze varen ook te herkennen is, is de vorm van de vaatbundel helemaal onderaan in de steel van een bladveer.

Bijzonderheden: Bij schuin afsnijden van de steel, heeft de vorm van de vaatbundels wel iets weg van een tweekoppige adelaar. Wel van te voren een borreltje nuttigen.

Ranunculus flammula - Egelboterbloem

Bloeitijd: Juni - oktober

Herkening: De bloeiwijze bestaat meestal uit een paar alleenstaande bloemen. Aan het eind van de bloei van een alleenstaande bloem groeien de vele vruchtbeginsels uit tot dopvruchten. Aan de top van elk vruchtje zit een smalle, en zeer korte snavel.

Bijzonderheden: De wetenschappelijke soortnaam "flammula" (= vlammetje) heeft deze boterbloem waarschijnlijk te danken aan zijn erg scherpe, bijna stekende smaak. Vee mijdt derhalve de plant.

Rhamnus frangula - Sporkehout

Bloeitijd: Mei - september

Herkening: De gaafrandige bladeren staan verspreid aan de takken. De besachtige vruchten kleuren van helder groen eerst rood en later zwart.

Bijzonderheden: De schors van Sporkehout, die ook wel Vuilboom werd genoemd, werd vroeger als laxermiddel gebruikt.

Rhynchospora alba - Witte snavelbies

Bloeitijd: Juni - augustus

Herkening: Het heeft witachtige, later vaak rood wordende, 4 tot 5mm lange aartjes.

Bijzonderheden: Staat op de Nederlandse rode lijst van planten als algemeen voorkomend, maar sterk afgenomen.

Juncus squarrosus - Trekrus

Bloeitijd: Juni - augustus

Herkening: Wanneer trekrus in bloei of zaad staat, zie je dat de bloeistengel meestal niet bebladerd is en dat het schutblad niet boven de bloeiwijze uitkomt.

Bijzonderheden: De bladeren vormen polvormige rozetten, groeien aan de buitenkant verder en sterven in het midden af (heksenkringen).

Salix aurita - Geoorde wilg

Bloeitijd: April - mei

Herkening: De bloemen zijn katjes. In juni tot en met juli draagt de geoorde wilg vrucht. De geoorde wilg heeft zowel een vrouwelijke bloemwijze als een mannelijke bloemwijze.

Bijzonderheden: De takken van de geoorde wilg kunnen gebruikt worden voor het vlechten van manden en als brandhout. De plant kan gebruik worden voor het produceren van koortswerende medicijnen

Trichophorum cespitosum - Veenbies

Bloeitijd: Mei - juli soms ook in september - oktober

Herkening: De plant vormt zeer dichte en vaak grote pollen en heeft een bruine tot gele herfstkleur.

Bijzonderheden: De zaden zijn zeer kortlevend (korter dan een jaar). Veenbies is sterk achteruitgegaan door ontginning, ontwatering en het toegenomen gebruik van meststoffen.

Vinca minor - Kleine maagdenpalm

Bloeitijd: April - mei

Herkennen: De bloemen komen in het vroege voorjaar te voorschijn uit de okselknoppen van de bladeren aan de omhoog groeiende zijstengels. De hemelsblauwe kleur valt op.

Bijzonderheden: De blauwe bloemen van de Kleine maagdenpalm zijn goed eetbaar en kunnen gebruikt worden voor het opsieren van een salade of gebak. Maar de bladeren bevatten stoffen, met name alkaloiden, die giftig zijn als je ze in grotere hoeveelheden zou eten. Dus geen bladeren gebruiken in de salade!

Mossen en korstmossen

Polytrichum commune - Gewoon haarmos

Herkening: Het gewoon haarmos is een zode- of kussenvormende plant met tot meer dan 20 cm lange, rechtopstaande, meestal onvertakte stengels. De stengelblaadjes zijn 6 tot 12 mm lang, lancetvormig, eindigend op een scherpe tand, donker- tot grijsgroen, aan de basis lichter gekleurd en stengelomvattend. De bladschijf is aan de bovenzijde bedekt met overlappende lamellen en daardoor ondoorzichtig, met uitzondering van de bladrand. De bladrand is 2 tot 3 cellen breed en scherp gezaagd. Bij vochtig weer staan de blaadjes alzijdig afstaand, bij droogte plooiën ze zich opwaarts rond de stengel.

Polytrichum juniperinum - Zandhaarmos

Herkening: Het echt zandhaarmos vormt losse, stugge zoden met groene tot roodbruine, tot 5 cm lange, rechtopstaande, onvertakte, stevige stengels. De stengelblaadjes kunnen meer dan 1 cm lang zijn, smal lancetvormig en eindigend op een bruine stekelpunt, de verlengde top van de bladnerf. De bladrand is smal, gaafrandig en naar binnen omgeslagen. Bij vochtig weer staan de blaadjes alzijdig afstaand, bij droogte plooiën ze zich opwaarts rond de stengel.

Bronvermelding

Bakker et al., (2015). *De Nederlandse sprinkhanen en krekels (Orthoptera)*. (Entomologische tabellen; Vol. 8). Leiden: EIS Kenniscentrum Insecten en andere Ongewervelden.

Lewington, R. (2016) *Dagvlinders voor Nederland en Vlaanderen*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.

Albouy, V., Richard, D. (2019) *Veldgids Kevers van Europa*. Zeist: KNNV Uitgeverij.

Waring, P., Townsend, M. (2018) *Nachtvlinders de nieuwe veldgids voor Nederland en België*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.

Eggelte, H. (2019) *Veldgids Nederlandse flora*. Zeist: KNNV Uitgeverij.

www.nederlandsesoorten.nl

www.soortenbank.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl